

GRAĐANI NIŠA PROTIV KORUPCIJE

UVODNA REČ

U drugoj deceniji 21. veka grad Niš je bio lider u institucionalnoj borbi protiv korupcije na lokalnom nivou u Srbiji. Bio je jedina lokalna samouprava koja je usvojila i primenjivala *Lokalni plan za borbu protiv korupcije*, a uz to formirala Lokalni antikorupcijski forum (LAF), kao jedino nezavisno i funkcionalno antikorupcijsko telo te vrste u zemlji.

Lokalni plan je usvojen 2011. godine u okviru projekta Biroa za društvena istraživanja (BIRODI) „Lokalni planovi za borbu protiv korupcije i građanski aktivizam“, kojim su osmišljeni ovakvi planovi i tela i pre nego što je država to sistemski učinila. Lokalni antikorupcijski forum, kao samostalno i nezavisno gradsko telo, u koje su birani građani sa integritetom koji nisu smeli biti javni i partijski funkcioneri i uposlenici u javnom sektoru Grada, oformljen je krajem 2013. godine.

Tokom bezmalo četvorogodišnjeg mandata, članovi LAF-a su nastojali da primenjuju i prate primenu tog strateškog antikorupcijskog dokumenta, kao i da njegove mere i aktivnosti ne realizuju deklarativno i salonski, već, (pro)aktivno, kroz konkretne slučajeve koji su bili važni za njihove sugrađane i život u lokalnoj zajednici.

Nekada su imali manje, a nekada više uspeha. Pionirski poduhvat na koji su dobrovoljno pristali pratili su različiti problemi. Nisu imali adekvatne uslove za rad, njihova kancelarija mesecima je bila bez struje, predstavnici gradske vlasti su ih uglavnom ignorisali ili vršili pritisak, a većina medija ih je cenzurisala. Uprkos brojnim izazovima, bili su prilično motivisani, posvećeni i uporni.

Jedan od rezultata takvog, inače volonterskog rada, jeste „ulazak“ niškog LAF-a u Model Lokalnog antikorupcijskog plana za jedinice lokalne samouprave, u kojem su njegova „praksa i iskustvo“ preporučeni kao obrazac za „način izbora, organizacije i rada“ svih budućih antikorupcijskih tela u Srbiji koja se u Modelu nazivaju Telom za praćenje primene LAP-a. Na osnovu Modela Agencije za borbu protiv korupcije, gradovi i opštine u Srbiji su bile u obavezi da do 30. juna 2017. godine donesu Lokalne planove, a retki među njima koji su te planove već imali da ih upodobe sa Modelom.

Poslednja aktivnost članova LAF-a bilo je učešće u Radnom timu za izradu novog niškog LAP-a, koje je okončano posle devet meseci, jer su predstavnici lokalne samouprave u timu selektivno primenjivali Model i opstruisali izradu Plana. Nakon ostavke predstavnika LAF-a u Radnom timu, proces donošenja novog LAP-a potpuno je zamro, a grad Niš dve i po godine kasni sa njegovim usvajanjem. Nekadašnji lider u oblasti institucionalne borbe protiv korupcije na lokalnu - završio je na začelju.

Kao bivše članice LAF-a, sada angažovane u nevladinoj organizaciji Centar za integritet, uverene smo da je naša građanska i etička obaveza da pružimo doprinos vraćanju Niša na mesto na kojem je već bio u antikorupcijskom domenu, te da svoje iskustvo podelimo sa onima koji su ozbiljno opredeljeni za antikorupcijsku borbu.

Stoga smo se u okviru projekta *Građani Niša protiv korupcije* koji realizujemo kao članice Centra za integritet, uz podršku Centra za istraživanje, transparentnost i odgovornost – CRTA, opredelile da putem ove publikacije predstavimo javnosti najvažnije aktivnosti, iskustva, izazove i rezultate koje je LAF Niš ostvario, da ponudimo preporuke za formiranje Tela i praćenje primene LAP-a, kao i predlog modela LAP-a Niš.

Publikacija se sastoji iz tri dela. U prvom delu *Praksa i iskustvo Lokalnog antikorupcijskog foruma Grada Niša* Zorica Miladinović pruža iscrpan pregled o primeni Lokalnog plana za borbu protiv korupcije grada Niša, izazovima u radu LAF-a, te o učešću u Radnom timu za donošenje novog LAP-a Grada. Za ovaj, ujedno centralni deo publikacije, korišćena je obimna građa iz arhive LAF-a, koju je autorka selektovala i sistematizovala uz primenu faktografskog metoda, kao najpodesnijeg za predstavljanje utemeljeno na činjenicama.

Drugi deo publikacije obuhvata načelne preporuke za formiranje Tela za praćenje primene LAP-a, preporuke za praćenje njegove primene, te preporuke za revitalizaciju procesa izrade LAP-a Grada Niša. Njih sažeto predstavlja Vesna Crnogorac, oslanjajući se na dostupne modele akata, Model Agencije te iskustva i praksu LAF-a Niš. Pri kraju ovog Poglavlja autorka je podsetila na značaj etičke dimenzije i integriteta u ovom domenu.

U poslednjem delu publikacije autorke predstavljaju okvire budućeg LAP-a Grada Niša, koji sadrži svih 17 oblasti iz Modela LAP-a Agencije za borbu protiv korupcije. U izradi ovog dela publikacije značajan doprinos je pružio saradnik LAF-a, Milan Jovanović, kroz pravne konsultacije i istraživanje pozitivnih pravnih akata grada Niša za potrebe LAP-a.

Ova publikacija nije samo jedno od svedočanstava vremena u kojem živimo, obeleženog snažnom korupcijom u čitavom društvu, već bi mogla biti i korisno štivo za one lokalne samouprave i građane u Srbiji koji žele da se suprotstave korupciji, kroz članstvo u lokalnim antikorupcijskim telima ili na druge načine. Ona je i naš mali doprinos pravu na život bez korupcije.

Autorke
Zorica Miladinović i Vesna Crnogorac